

Velkommen

Født etter 1962

Pensjon – uttak eller avgang?

- Uførepensjon
- AFP
- Alderspensjon
Særalder
- Etterlattepensjon

Det er et demokratisk problem når en trenger ekspert for å vurdere egen pensjon!

Arne Lund
Tidligere personalsjef i Elverum kommune

Spørsmål?

Oktober 2024

1

Elverum Kommunale Pensjonskasse

- Stiftet i 1921

Medlemsbedrifter:

- Elverum kommune
- Midt-Hedmark Brann og Redningsvesen
- SØIR
- Elverum Energi AS
- Egne ansatte

Oktober 2024

2

Økonomi

- 1 600 mill til forvaltning
- 8,27 % avkastning i 2023
 - Medfører redusert kostnad for arbeidsgiver
 - Som gir mer penger til andre formål
- Lav og stabil premie
- Arbeidsgiver kan bidra til lav kostnad gjennom god personalforvaltning

Oktober 2024

3

Særalder

- Født 1963 eller 1964?

Valg mellom gamle og nye regler

Det er et enten eller.

Gamle regler – Gå av med pensjon

Nye regler – Ta ut pensjon

Oktober 2024

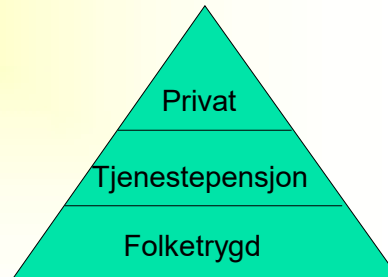
4

Pensjon

Ett ord – flere innhold

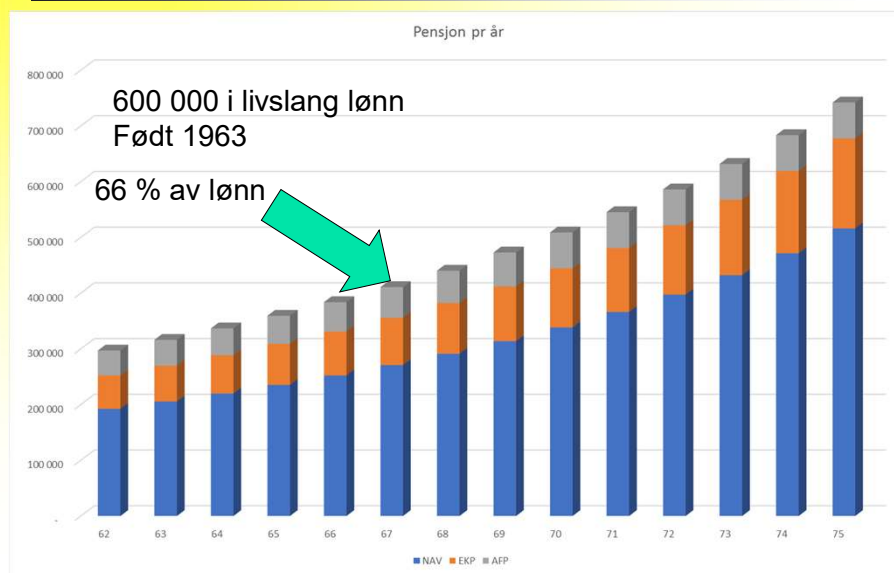
- NAV-pensjon – Skatteloven/Folketrygdloven
- Tjenestepensjon – Tariffavtale (SGS 2020)
 - Disse to spiller sammen
- Privat pensjon
 - Egen sparing/avtale.
- Privat tjenestepensjon

Oktober 2024

5

Nivå

Solidarisk - Folketrygd

- Mitt opptjening er 18,1 % av lønn.
 - Trygdeavgift
 - Lønn - 7,9 %
 - Arbeidsgiveravgift - 14,1 %
- Uførepensjon beregnes på tap av inntekt ved uførhet.
- Alderspensjon beregnes:
 - Egen opptjening
 - Felles ytelse – Minstedekning etc

Oktober 2024

7

Solidarisk - Tjenestepensjon

- Mitt innskudd er ca 10 % av premien.
- Varierende hva vi får igjen
 - Uførepensjon – En fordel å slippe
 - Barnpensjon – En fordel å slippe
 - Langt liv – Et gode
- Min «pott» som ikke blir brukt - går til fellesskapet.

Oktober 2024

8

Grunnlag

- Tjenestepensjon defineres i:
 - Lov om statens pensjonskasse (lærere)
 - Lov om pensjon for sykepleiere
 - Tariffavtalen for kommunal sektor - SGS 2020
 - Ytelsene er «identiske».
- Arbeidsgiver betaler i hovedsak kostnadene.
- Pliktig medlemskap – ett gode!
- Folketrygdloven

Oktober 2024

9

- Reglene er like for alle
- Livet er forskjellig
- Pensjonen ulik – Krevende/umulig å sammenlikne seg med venner/kolleger

Oktober 2024

10

Hvor er jeg medlem?

LØNSSPESIFIKASJON

LTA	Lønns- og trekkartbeskrivelse	Tab/%
1100	Månedslønn (5001)	
1800	Feriepenger opptjent i fjor (fast)	
1842	Ferietrekk totalt - fastlønn juni (5001)	
1900	OU - Fond KS	
2101	Overtid 50% (5001)	
2102	Overtid 100% (5001)	
3400	* Gruppelivsforsikring ansatte - fordel	
3401	* Yrkesskade §11	
5000	Fagforeningstrekk %	
5200	Fagforening, forsikring	
7103	Trekk kaffe, fast	
8080	Pensjonstrekk, 2% - EKP (trekk ansatt)	
8910	(Skattetrekk tabell) (469907304) (Hov	7107
8920	(Skattetrekk prosent) (469907304) (Ho	34,00

Avtaler om datautveksling:

- NAV
- Ander pensjonskasser
- Skatteetaten

Viktig for:

- Beregning av pensjoner
- Simulering av ytelser

Oktober 2024

11

Pensjonskalkulator - NAV

NAV.NO, logger inn med bank-ID, velger pensjon

Din pensjon

Fokus nå

Planlegg pensjon og se opptjeningen din

Pensjonskalkulator

Lagrede beregninger

Pensjonsopptjening

18,1 % av det du har ført på selvangivelsen

Du må i denne sammenheng selv vurdere om du har rett il AFP.

Oktober 2024

12

Pensjonskalkulator - NAV

Pensjonskalkulator

Enkel Avansert

Din opptjening gjør at du tidligst kan ta ut 100 % alderspensjon når du er 62 år. Det kan bli senere pga. økt pensjonsalder.

▼ Om pensjonsalder

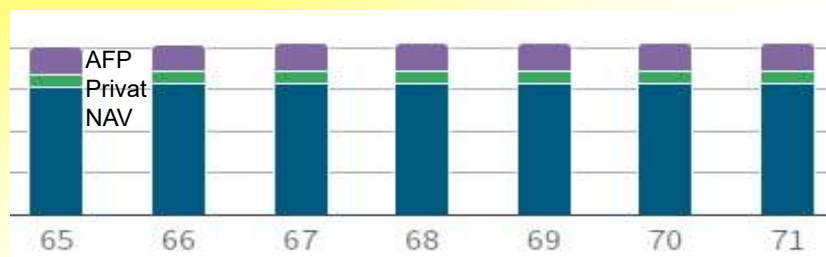
Når vil du ta ut alderspensjon?

62 år 63 år 64 år 65 år 66 år 67 år 68 år 69 år 70 år
71 år 72 år 73 år 74 år 75 år

Oktober 2024

13

Pensjonskalkulator - NAV

- Ingen inntekt etter uttak
- Privat pensjon varer ofte en begrenset tid,
 - Til fylte 80 år?

Oktober 2024

14

Pensjonskalkulator - EKP

Min pensjon

Se hva du kan forvente å få i pensjon fra pensjonskassen.

[Gå til pensjonsversikt →](#)

Arbeidshistorikk

Se lønns- og stillingshistorikk fra ditt medlemskap i pensjonskassen.

[Gå til arbeidshistorikk →](#)

[Søk uttak av pensjon →](#)

[Utbetalingsversikt →](#)

[Dokumentarkiv →](#)

[Kontakt oss](#)

[Min profil →](#)

ELVERUMPENSJON.NO,
Min Side
logg inn på Storebrand med bank-ID

Pensjonskalkulator - EKP

Min pensjon

Se hva du kan forvente å få i pensjon fra pensjonskassen nedenfor.

Velg uttakstidspunkt:

65 år

62 år — 70 år

Det er **3 år og 11 mnd** til du er 65 år.

Estimert alderspensjon ved **65 år er 22 633 kr** før skatt.

Du kan søke om pensjon **4 mnd før** første uttaksdato.

Din alderspensjon

Ytelse	Fra alder	Til alder	Beløp
Påslagspensjon (Alderspensjon opptjent fra 2020)	65	Livsvarig	14 529 kr/år
Bruttopensjon (Alderspensjon opptjent før 2020)	65	Livsvarig	8 104 kr/år

Oktober 2024

16

Opptjening

- Lønn 31.12.2019 – Lønnsnedgang?
- 40 år = full opptjening (Kan være 30)
- Gjennomsnittlig stillingsprosent

- Fra 01.01.2020 5,7 % av utbetalt lønn.

Oktober 2024

17

Avrunding

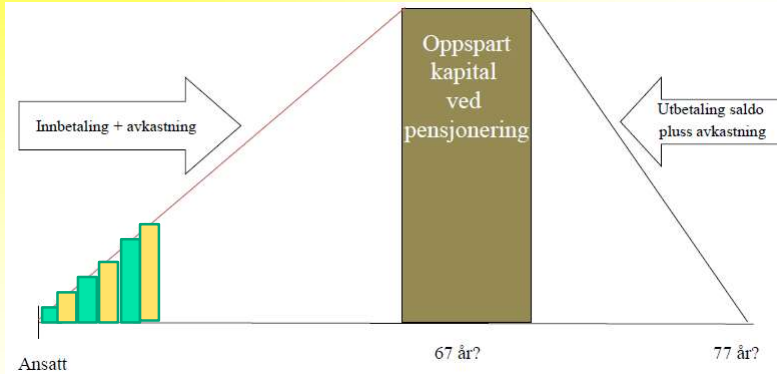
- Almennelige avrundingsregler gjelder
 - 28 år og 6 måneder = 29/30 pensjon
 - 28 år og 5 måneder og 29 dager = 28/30 pensjon

- Har stor betydning for:
 - AFP 65/66
 - Særalderspensjon før 67 år.

Oktober 2024

18

Opptjening

Ny opptjening
 - nye rettigheter
 - løpende registrering

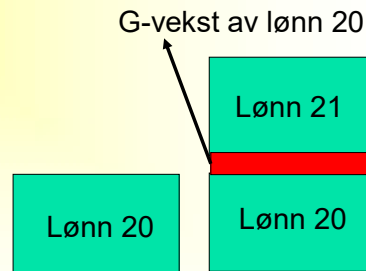
Påslag- / konto-modell

Opptjening NAV

År	Pensjonsgivende inntekt (kr)	Pensjons-beholdning (kr)
2010	436 246	1 358 372
2011	412 542	1 483 117
2012	424 857	1 624 330
2013	509 157	1 767 635
2014	492 904	1 916 246
2015	470 835	2 051 614
2016	404 203	2 203 222
2017		2 317 487
2018		2 475 163

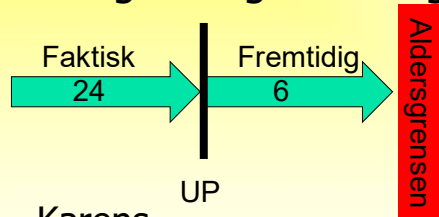
NAV.NO, Min side

oktober 2024

Opptjening – UP

- Opptjent medlemstid til uførhet
- Tillagt mulig fremtidig medlemstid

- Karens –
 - Uførhet inntrådt før 2 år som medlem
 - Kjent (grunn til å være kjent) før du ble medlem
 - Ingen UP

Informasjon

- Vi mottar lønn og stillingsprosent for alle medlemmer hvert kvartal
- Alle registrerte data ligger på «Min Side»
 - Elverumpensjon.no
 - SPK.NO
 - KLP.NO
- Sjekk «jevnlign»!
- Endring i regelverket –
 - all info på ett sted desember 2024?

Ferie

- Alle har rett til ferie.
- Feriepenger avhenger av hvor mye du har tjent.
- Tilsvarende er det med pensjon
- Feriepenger kan tas ut etter at du har gått av med pensjon

Oktober 2024

23

Forhold til andre ordninger

- Andre ordninger = andre offentlige ordninger:
 - Andre pensjonskasser
 - OPF – Oslo
 - Bergen Kommunale pensjonskasse
 - Lørenskog, Trondheim, Moss, Drammen.....
 - Storebrand
 - KLP
 - Statens pensjonskasse

Oktober 2024

24

Forhold til andre ordninger

- Samlet medlemstid teller.
- Siste ordning betaler.

- EKP innhenter opplysninger fra OPF og SPK.
- Utbetaler en felles pensjon.
- Siste lønn pr 31.12.2019 er et grunnlag
- 5,7 % av løpende lønn gir nå grunnlag.

Oktober 2024

25

Slutte i offentlig sektor

- Uførepensjon
 - Fra NAVs vedtak om uføretrygd (ikke AAP)
 - På grunnlag av faktisk medlemstid
- Alderspensjon fra 62 - NAV (67 - EKP)
- Barnpensjon
- Ektefellepensjon

Etter faktisk opptjening med nevner 30 til 40.

Oktober 2024

26

Pensjonstyper -

Tjenestepensjon – født etter 1963

- UP – Når sykepengene opphører
- AP – Fra 67 – Særaldersgrenser 60/65
- AFP – To ordninger – Født før 1963
 - 62 - 65 år
 - Fra og med 65 år
- EP – Ektefelle
- BP -barn under 20 år når du har forsørgerplikt.

Oktober 2024

27

Du må søke!

- Alle pensjoner må det søkes om!
 - Vi må ha ditt krav
 - Vi trenger enkelte opplysninger
- Arbeidsgiver må få sin informasjon
 - Søknad om permisjon
 - Sykmelding
 - Oppsigelse
- NAV – må få sin informasjon

Oktober 2024

28

Info fra NAV

- NAV vet hvem som er medlem hos oss
- Vi får info om vedtak fra NAV
- Vi søker å følge opp alle vedtak
 - Kontakter de som ikke har kontaktet oss
 - Søker å vite minst mulig.

Oktober 2024

29

Uførepensjon - UP

- NAV
 - Eget grunnlag (Minst 50 % ufør)
- Midlertidig uførepensjon – MUP
 - AAP – Arbeidsavklaringspenger fra NAV
- Varig uførepensjon – VUP
 - UT – Uføretrygd fra NAV
- Brutto uførepensjon – BUP
 - Ingen stønad fra NAV. (20 til 49 % ufør)

Oktober 2024

30

Delvis UP og sykdom

- AAP – Ikke rett til sykepenger
 - Økt AAP og økt MUP fra tjenestepensjon
- UT – Etter 26 uker som varig ufør, får du igjen vanlig sykepengerrett i reststillingen.
- BUP – Du må skrive ny arbeidsavtale som du holder i minst 26 uker for å ha rett til sykepenger fra arbeidsgiver.
 - Kan ha rett fra NAV.

Oktober 2024

31

UP – Beregning

- 66 % av lønnstapet fra NAV (evt barnetillegg)
- 3 % av lønnstapet fra tjenestepensjon
 - + 25 % av G ($124\ 028/4 = 31\ 007$)
 - + 4 % av pensjonsgrunnlaget i barnetillegg
 - Pr barn maks 3 barn. Til og med 17 år.
 - Gratis opptjening til alderspensjon.

Beregnet av aktuell stilling.

Oktober 2024

32

UP – Beregning

- Grunnlag:
 - 80 % stilling
 - 50 % ufør
 - Lønn 515 000
 - (100 % stilling)
 - Tillegg 45 000
 - Grunnlag i NAV 540 000
 - Full opptjening - 30 år
- Pensjon:
 - 3% av 457 000/2
 - 25% av 124 028/2
 - 66 % av 540 000/2
- Utbetalt – før skatt
 - 14 850– NAV
 - 1 863 – UP - EKP

Oktober 2024

33

UP – Beregning

- Lønnstap – 19 041
- Pensjon – 16 713kr
- 88 % dekning
 - Lavere skatt
 - Får opptjening til alderspensjon

Oktober 2024

34

BUP – Beregning

- Tjenestepensjon kompenserer for NAV,
 - ikke barnetilleggene fra NAV.
- Mer oppfølging fra tjenestepensjonsordningen.
 - Kortere vedtaksperioder
 - Forsikringslege
- NB - Ingen pensjonsopptjening i NAV
 - Utfordring ved økt UP
 - Konsekvens ved AP.

Oktober 2024

35

Ufør – Har jeg råd?

- Du velger ikke å bli ufør!
- Hvordan innrette økonomien?
 - Gjeld til «komfortabelt nivå»
 - Forsikring?

Oktober 2024

36

AFP – Krav

- Må være i arbeid ved fratreden og de tre siste årene i offentlig sektor -. Hovedarbeidsgiver
 - Ha minst 20% stilling før fratreden – Reelt arbeid
 - Ansatt i off. sektor 7 av de 9 siste
 - Må ha vært ansatt 3 siste år
 - Inntekten i året før uttak av AFP må minst være 2G
 - Ikke ha privat AFP
- Ser slik ut foreløpig – klart i desember

Oktober 2024

37

Pensjonistlønn

- Ikke aktuelt!
- Du jobbe og ta ut pensjon samtidig.

Oktober 2024

38

AP før 67 år

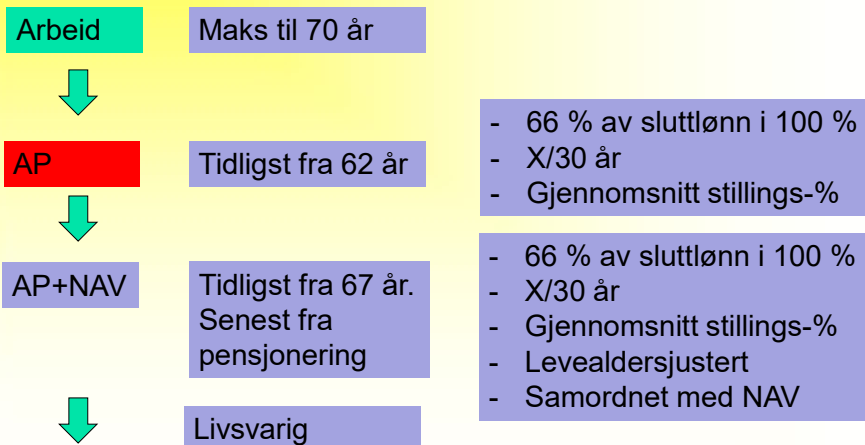

- Særaldersgrense 60 eller 65 år
 - 63 og 64-kullet kan velge gamle regler
- 85-årsregelen
 - Alder + medlemstid større enn 85. Kan gå av 3 år før aldersgrensen. Fases ut!
- 66 % av sluttlønn
 - Justeres for medlemstid og deltid.
 - Kan jobbe i privat sektor
 - Kan jobbe for pensjonistlønn
 - Kan ha AP fra NAV.
- Ikke pensjonsfradrag i skatt

Oktober 2024

39

Særalder – Gamle regler

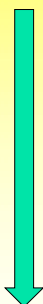
Oktober 2024

40

Særalder – Nye regler

Arbeid

Maks til 70 år

AP-NAV

Kan tas ut gradert

AFP

Kan tas ut gradert

Særalderpåslag

Justers for inntekt

EKP –

Ny

Gammel

Kan endres

Kan ikke stoppes

Livsvarig

Oktober 2024

41

Stå lenger i jobb?

- Lønn er høyere enn pensjon
- Lavere forholdstall –
 - pensjonen deles på færre år
- Kan ta ut hele eller deler av pensjonen samtidig med jobb.
 - Velger selv andel: 20, 40, 50, 60, 80 og 100
- 38 333 i lønn og 14 603 i pensjon = 52 936
 - Skatt – AFP o

Oktober 2024

42

Aldersgrense

- Grense for å stå i stilling – 70 år
 - Vil bli tilpasset senere avgangsalder.
- Pensjon utformet etter det
- Særaldersgrense
 - Pensjonistlønn.
 - Krever ikke folketrygd

Oktober 2024

43

AP- og sykdom

- 67 – 70 år
 - Sykepenger i arbeidsgiverperioden
 - 60 dager med dekning fra NAV
 - Dersom dette er hovedinntekten din.
- 70 år
 - Ingen rett til sykepenger.
- Vil bli tilpasset senere avgangsalder.
 - Ta opp med arbeidsgiver

Oktober 2024

44

Folketrygd

- Beregnes av NAV.
- Tjenes opp «hvert år»
 - Ny folketrygd => ny opptjening
 - Gjelder de som er født etter 1953
 - Overgangsregler t.o.m 1962
- 40 år trygdetid = bosatt i Norge
- Før -Besteårsregelen – 20 beste år
- Nå - Opptjening hvert år 18,1 % av lønn. Oppreguleres med G hver år.

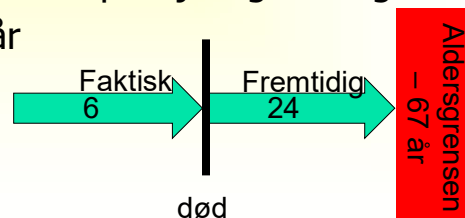
Oktober 2024

45

Etterlattepensjon

- Ektefelle
 - 9 % av avdødes pensjonsgrunnlag
 - Livsvarig
- Barn
 - 15 % av avdødes pensjonsgrunnlag
 - Til fylte 20 år

Oktober 2024

46

Skatt

- Skattereglene er like for «alle»
- Uførepensjon – ingen særregler
- Alderspensjon – Ingen særregler
- AFP og Alderspensjon fra NAV
 - Skattebegrensning
 - Lav pensjon, stor begrensning
- Generelt – Lavere inntekt gir lavere skatt

Oktober 2024

47

Detaljer

- All opptjening er individuell!
- Kontakt kompetente personer for nærmere informasjon om din situasjon.
- EKP er her for sine medlemmer.
 - Bistår andre ansatte i kommunen dersom vi har kapasitet.
- Ta kontakt!

Oktober 2024

48

Skatt AP

Lønn	pr måned	Skatt	Netto	Netto %
400 000	33 333	9 544	23 789	100 %
250 474	20 873	3 944	16 929	71,16 %
450 000	37 500	11 217	26 283	100 %
281 784	23 482	4 735	18 747	71,33 %
500 000	41 667	12 850	28 817	100 %
313 093	26 091	5 625	20 466	71,02 %
550 000	45 833	14 522	31 311	100 %
344 402	28 700	6 550	22 150	70,74 %

- 66 % av sluttlønn
- Skattetabell 7100 og Levealderjustering 1,054 – 54-kullet ved 67 år.

Oktober 2024

49

Grenser

- Informasjon i dag er ut fra pensjonsregulverket. Andre regler kan begrense disse rettighetene, eller påvirke overganger:
 - Arbeidsgivers styringsrett.
 - Sykepenger
 - Aldersgrense

Oktober 2024

50

Pensjonist

- Hvor mye har du behov for?
 - Barn
 - Bolig
 - Bli alene
 - Vaner
- Hvor lenge skal jeg jobbe?

Oktober 2024

51

Hjemmesider

www.elverumpensjon.no

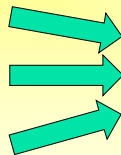
www.spk.no

www.klp.no

www.nav.no

www.minpensjon.no

www.norskpensjon.no

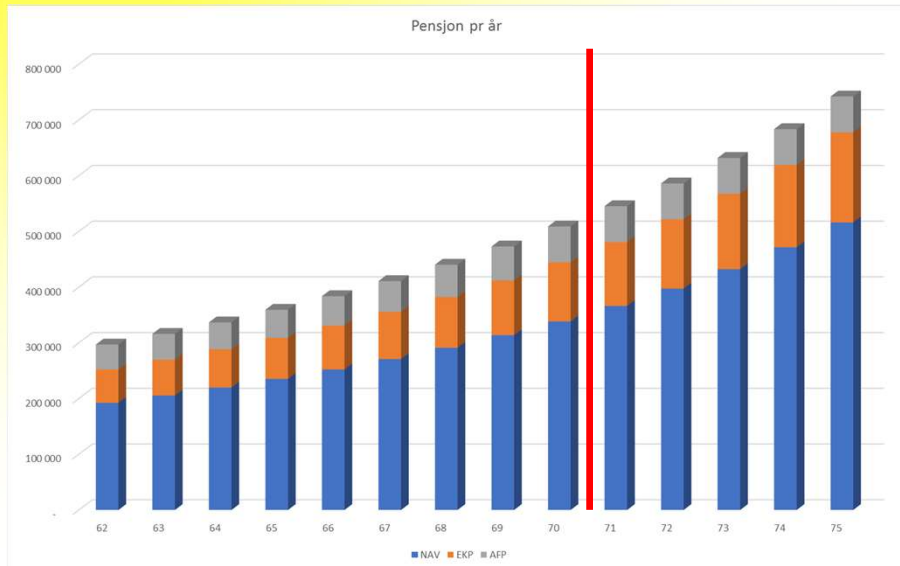

På disse sidene
søker du også!

Oktober 2024

52

Nivå

Takk for oppmerksomheten!

- God personalpolitikk gir lavere pensjonskostnader.
 - Gode ledere
 - Fysisk tilrettelegging
 - Motivering

Mitt liv – mitt ansvar?